Lietas Nr. C13059415
Lietas arhīva Nr. C-0107-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Dobelē, 2016.gada 12.aprīlī

Dobeles rajona tiesas tiesnese R. Krasovska,
ar sekretāru K. Loci
piedaloties prasītājai /pers. C/ un atbildētāja SIA "Dobeles Namsaimnieks" pilnvarotajam pārstāvim /pers. E/
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. C/ maza apmēra prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Dobeles Namsaimnieks" par naudas (atvaļinājuma kompensācijas) piedziņu,

Aprakstošā daļa

2015.gada 29.maijā /pers. C/ (turpmāk tekstā Prasītājs) cēlusi tiesā prasību pret sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Dobeles Namsaimnieks" (turpmāk tekstā- Atbildētājs) par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, 01.12.2005. ir noslēgts darba līgums Nr.6 starp darba devēju sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Gardenes Nami", reģ.Nr.48503011335, juridiskā adrese - Dobeles novads, Auru pagasts, Gardene, Priežu iela 24-31, un darbinieci /pers. C/, personas kods /personas kods/, ar kura nosacījumiem prasītājs 01.12.2005. uzsāka darbu pie darba devēja sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Gardenes Nami" par grāmatvedi, vienojoties par nepilna darba laika noteikšanu, kas ir īsāks par normālo dienas vai nedēļas darba laiku. Pamatojoties uz 01.12.2005. noslēgto darba līgumu prasītājs sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Gardenes Nami" strādāja par grāmatvedi no 01.12.2005. līdz 27.03.2013. un visa laika periodā no 01.12.2005. līdz 27.03.2013. izmantoja ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu - 80 darba dienas (16 ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma nedēļas), tātad paliek neizmantotas 70 apmaksājamas ikgadējā atvaļinājuma darba dienas jeb 14 ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma nedēļas.

Pamatojoties uz Dobeles novada domes kā vienīgo kapitāldaļu turētāja lēmumu apvienot sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Namnieks", „Sesava KP" un „Gardenes Nami" izveidojot, komercsabiedrību - sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Dobeles Namsaimnieks" reģ.Nr.48503021348. juridiskā adrese - Zaļā iela 3, Dobele, LV – 3701, LR Uzņēmumu reģistrs ar 27.03.2013. nolēma sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Gardenes Nami" izslēgt no komercreģistra.

Līdz ar to prasītāja darbavieta no 28.03.2013. bija sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Dobeles Namsaimnieks". No 28.03.2013. līdz 31.05.2013. prasītājs nodarbojās ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Gardenes Nami" grāmatvedības dokumentu sakārtošanu un nodošanu, kā arī ar slēguma bilances sagatavošanu, atbildētājs par iepriekš minēto periodu prasītājam darba samaksu aprēķināja un izmaksāja tādu pašu kā sabiedrībā ai ierobežotu atbildību „Gardenes Nami".

Līdz 31.05.2013. prasītājs grāmatvedības darbus, kas attiecās uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Gardenes Nami" pabeidza. Tā kā prasītājs no atbildētāja puses netika brīdināts par nekādām darba līguma izmaiņām vai tā izbeigšanu, tad prasītājs piedāvāja vienošanos par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar atbildētāju, kuru prasītājs parakstīja 03.06.2013. un kurā tika noteikts, ka: darba tiesiskās attiecības tiek izbeigtas ar 31.05.2013. (pēdējā darba diena); atbildētājs, izbeidzot darba tiesiskās attiecības ar prasītāju, samaksā prasītājam naudas summu, kas līdzvērtīga 2 (divu) mēnešu prasītāja vidējai izpeļņai.

Neiesniedzot darba samaksas galīgo aprēķinu un neiepazīstinot ar atbildētāja izdoto rīkojumu, prasītāja bezskaidras naudas norēķinu kontā 03.06.2013. tika ieskaitīta naudas summa Ls 664.09 , kas atbilst 944.92 *euro* (pēc Latvijas bankas valūtas kursa EUR 1 = Ls 0,702804), telefoniski atbildētāja grāmatvede paskaidroja, ka šī naudas summa (pēc nodokļu nomaksas) sastāv no: darba samaksas par 2013.gada maiju: divām naudas izmaksām, atbilstoši vienošanās noteiktajam; finansiālā atlīdzība par neizmantotajām 22 apmaksātajām ikgadējām atvaļinājuma dienām.

Prasītājs 12.06.2013. vērsās Valsts darba inspekcijā ar iesniegumu, lai noskaidrotu jautājumu par cik neizmantotajām apmaksātajām ikgadējā atvaļinājuma dienām atbildētājam būtu jāizmaksā kompensācija izbeidzot ar prasītāju darba tiesiskās attiecības

31.05.2013. Valsts darba inspekcija sniedza divas atbildes, vienlaikus norādot, ka prasītājs var vērsties tiesā ar prasības pieteikumu:

- 11.07.2013. vēstule Nr.2013-12JS-07/279 kas apstiprināja, ka no atbildētāja pārbaudes laikā uzrādītajiem dokumentiem redzams, ka laika periodā no 01.12.2005. līdz 31.05.2013. prasītāja izmantojusi 16 ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma nedēļas. No darba samaksas aprēķina par 2013.gada maiju redzams, ka prasītājam aprēķināta pamatalga, atlaišanas pabalsts divu mēnešalgu apmērā un atvaļinājuma kompensācija par 22 neizmantotajām ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma dienām. Darba devējs nav aprēķinājis kompensāciju par visu neizmantoto atvaļinājumu, atbrīvojot prasītāju no darba, tādejādi darba devējs pieļāvis Darba likuma 149.panta piektās daļas pārkāpumu, kas nosaka, ka ikgadējā atvaļinājuma atlīdzināšana naudā nav pieļaujama, izņemot gadījumus, kad darba tiesiskās attiecības tiek izbeigtas un darbinieks ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu nav izmantojis;

- savukārt 24.07.2013. vēstulē Nr.2013-12JS-07/308 Valsts Darba inspekcija norādīja, ka Darba likuma 31.panta pirmā daļa nosaka, ka visi prasījumi, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, noilgst divu gadu laikā, ja likumā nav noteikts īsāks termiņš.

Normatīvais akts, ar kuru prasība pamatota – Darba likuma līdz 31.12.2014. 31.pants, 149.pants, Darba likuma no 01.01.2015. 31.pants 149.pants.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, prasītājs lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam 549,60 *euro* apmērā.

2015.gada 2.jūlijā tiesā saņemts atbildētāja paskaidrojums, kurā norādīts, ka prasību neatzīst pilnībā sekojošo apsvērumu dēļ:

Darba likuma 149.panta piektās daļas otrais teikums „Darba devējam ir pienākums izmaksāt atlīdzību par visu periodu, par kuru darbinieks nav izmantojis ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu" ir pievienots ar 23.10.2014. Darba likuma grozījumiem un tas ir spēkā no 01.01.2015;

Darba tiesiskās attiecības starp Prasītāju un Atbildētāju ir izbeigtas jau 2013.gada 31.maijā, tāpēc uz šo periodu bija attiecināmas Darba likuma normas, kuras bija spēkā attiecīgajā laika posmā. Uz 31.05.2014. bija spēkā Darba likuma 149.panta piektā daļa šādā redakcijā: Ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma atlīdzināšana naudā nav pieļaujama, izņemot gadījumus, kad darba tiesiskās attiecības tiek izbeigtas un darbinieks ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu nav izmantojis".

Prasītājs savā prasības pieteikumā neapstrīd faktu, ka Atbildētājs pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanas ir kompensējis naudā Prasītājam neizmantoto atvaļinājumu par 22 dienām (EUR 251.94 apmērā). Tā kā Prasītājs nenorāda uz pretējo, tad Atbildētājs secina, ka ar minēto kompensāciju ir aptverts Darba likuma 149.panta pirmajā daļā minētais ikgadējais atvaļinājums. Līdz ar to Atbildētājam vairs nav neizpildītu saistību pret Prasītāju.

Valsts darba inspekcija pēc Prasītāja iesnieguma uzsāka administratīvo lietvedību pret Atbildētāju - par iespējamiem tiesību pārkāpumiem, izbeidzot darba tiesiskās attiecības ar Prasītāju. Ar savu 24.07.2013. lēmumu Nr. 1067-2013-002 Valsts darba inspekcija izbeidza lietvedību, konstatējot tikai vienu maznozīmīgu pārkāpumu - novēloti Prasītājam izmaksāti pienākošie maksājumi (ar trīs dienu nokavēšanos) pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanas.

Sākotnēji lietas izskatīšanas procesā (skatīt pārkāpuma protokolā) inspekcija gribēja sodīt Atbildētāju arī par to, ka Prasītājam nav izmaksāta kompensācija par visu nostrādāto periodu, bet vēlāk tomēr inspekcija lēma saskaņā ar Augstākās tiesas Senāta judikatūru. Tādējādi savā 24.07.2013. lēmumā Valsts darba inspekcija nekonstatēja to, ka Atbildētājs būtu pārkāpis Prasītāja tiesības, neizmaksājot neizmantotā atvaļinājuma kompensāciju par visu nostrādāto periodu.

Atbildētājs uzskata, ka tas ir vēl viens pierādījums tam, ka Atbildētājs jau 2013.gadā ir izpildījis savas likumīgās saistības un kompensējis Prasītājam neizmantoto atvaļinājumu atbilstošā apmērā, kā rezultātā šobrīd Prasītājam vairs nav pamata prasīt no Atbildētāja kompensāciju EUR 549.60 apmērā par neizmantotā atvaļinājuma 48 dienām.

Prasītāja tiesas sēdē prasību uzturēja pilnā apmērā uz tajā izklāstītā pamata un apstākļiem.

Atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē prasību neatzina, paskaidrojot, ka nav nekāda pamata piemērot Darba likuma tiesību normas, kas nebija spēkā, kad starp pusēm pastāvēja darba tiesiskās attiecības un tika pārtrauktas.

Motīvu daļa

Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus un pārbaudot lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus to kopumā, tiesa atzīst, ka /pers. C/ prasība pret SIA "Dobeles Namsaimnieks" (SIA "Gardenes nami" tiesību un saistību pārņēmējs) ir nepamatota un noraidāma turpmāk norādītu apsvērumu dēļ.

Civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra no pusēm cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu *(A. Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2003, 62.lpp.).*

Atbilstoši Civilprocesa likuma 10.panta pirmajai daļai puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā, kas nozīmē, ka pušu strīdīgās attiecības tiesa apspriež pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas tiesai, un vienīgi šie dati ir tiesai nepieciešamais procesuālais pierādījumu materiāls. Citiem vārdiem, puses ievāc visu materiālu, bet tiesa ir pilnīgi pasīva – tā tikai pārbauda un novērtē pušu iesniegto materiālu *(sk. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 235.lpp.)*.

Darba strīdu izskatīšana tiesā notiek atbilstoši Civilprocesa likumam, taču ievērojot Darba likumā ietvertās procesuālās tiesību normas, kas kā izņēmumu no civilprocesā pastāvošā sacīkstes principa atsevišķos gadījumos paredz darba devēja noteikto pierādīšanas pienākumu. Tā kā prasītājas prasījuma pamats ir kompensācijas piedziņa par neizmantotā ikgadējā atvaļinājuma 48 dienām, puses realizē savas tiesības sacīkstes ceļā, pierādīšanas pienākuma nasta gulst uz abām pusēm vienlīdzīgi.

Saskaņā ar Civillikuma 3.pantu katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies.

Pušu darba tiesiskās attiecības nodibinātas ar 2005. gada 1.decembra darba līgumu, ko puses nav pievienojušas lietas materiāliem, bet tā kā šaja jautājumā starp pusēm nav strīda, tad tiesa atzīst šo faktu par pierādītu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta piekto daļu.

Pušu darba tiesiskās attiecības izbeigtas 2013.gada 30.maijā, vienojoties, ka darba tiesiskās attiecības uzskatāmas par izbeigtām 2013.gada 31.maijā, pamatojoties ar Darba likuma 114.pantu, pušu vienošanās noslēgta rakstveidā, kā to nosaka Darba likuma 114.pants, tajā ietverta arī vienošanās par kompensāciju divu mēneša algu apmērā (lietas 10.lapa), vienošanās par citām kompensācijām nav ietverta.

Tādējādi tiesa atzīst, ka strīda izšķiršanai par kompensācijas par neizmantoto ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu par laiku no 2005. gada 1.decembra līdz 2013. gada 31.maijam piemērojams Darba likums redakcijā, kas bija spēkā šajā laika periodā.

Darba likuma 149. panta pirmajā daļā noteikts, ka ikvienam darbiniekam ir tiesības uz ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu. Šāds atvaļinājums nedrīkst būt īsāks par četrām kalendāra

nedēļām, neskaitot svētku dienas. [..] Šā panta otrajā daļā noteikts, ka darbiniekam un darba

devējam vienojoties, ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu kārtējā gadā var piešķirt pa daļām, taču viena no atvaļinājuma daļām kārtējā gadā nedrīkst būt īsāka par divām nepārtrauktām kalendāra nedēļām. Savukārt šā panta trešajā daļā noteikts, ka izņēmuma gadījumos, kad ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma piešķiršana darbiniekam pilnā apmērā kārtējā gadā var nelabvēlīgi ietekmēt parasto darba gaitu uzņēmumā, ar darbinieka rakstveida piekrišanu pieļaujams pārcelt atvaļinājuma daļu uz nākamo gadu. Šādā gadījumā atvaļinājuma daļa kārtējā gadā nedrīkst būt īsāka par divām nepārtrauktām kalendāra nedēļām. Pārcelto atvaļinājuma daļu pēc iespējas pievieno nākamā gada atvaļinājumam. Atvaļinājuma daļu var pārcelt tikai uz vienu gadu. Saskaņā ar šā panta piekto daļu ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma atlīdzināšana naudā nav pieļaujama, izņemot gadījumus, kad darba tiesiskās attiecības tiek izbeigtas un darbinieks ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu nav izmantojis (Darba likuma redakcija, kas bija spēkā līdz 01.01.2015).

Augstākās tiesas Senāts 10.11.2010. spriedumā (lieta Nr.SKC-667) atzinis - Darba likuma 149.panta trešajā daļā ietvertā norma par to, ka var pārcelt tikai atvaļinājuma daļu (ne vairāk kā divas nedēļas, ja atvaļinājums ir četras nedēļas) un ka to var pārcelt tikai uz vienu gadu. nozīmē, ka iepriekšējā darba perioda atvaļinājuma daļa, kas nav izmantota tam sekojošajā nākamajā gadā tiek zaudēta un anulējās, ja vien likumā noteiktā kārtībā netiek celta prasība tiesā. Darba likuma 149.panta piektajā daļā noteiktās darbinieka tiesības saņemt kompensāciju par neizmantoto atvaļinājumu ir nesaraujami saistītas ar tiesībām saņemt neizmantoto atvaļinājumu; zūdot tiesībām uz reālu atvaļinājuma izmantošanu, zūd tiesības uz kompensāciju par to.

Prasītājas viedokli, ka no atbildētāja prasītājas labā ir piedzenama kompensācija par neizmantoto ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu par visu periodu, par kuru viņa nav izmantojusi ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu, jo šādas darbinieka tiesības no 2015. gada

1. janvāra paredzētas Darba likuma 149. panta piektajā daļā, tiesa atzīst par nepamatotu.

Tas apstāklis, ka Likumprojekta "Grozījumi Darba likumā" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) norādīts, ka Augstākās tiesas Senāta 2010. gada 10. novembra spriedumā Nr. SKC-667/2010 iekļautā interpretācija neatbilst neizmantotā atvaļinājuma kompensēšanas mērķim un būtībai, nav pamats piemērot 2015. gada 1. janvārī spēkā stājušos tiesību normu uz strīdu, kas attiecas par periodu no 2005. gada 1.decembra līdz 2013. gada 31.maijam, jo Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta ceturtā daļa nosaka, ka „Normatīvajam aktam vai tā daļai nav atpakaļejoša spēka, izņemot likumā īpaši paredzētus gadījumus". Tā kā ne pašā Darba likumā, ne tā pārejas noteikumos nav norādīts tas, ka minētajai normai būtu atpakaļejošs spēks, tad ir uzskatāms, ka Darba likuma 149.panta piektās daļas otrais teikums ir spēkā ar brīdi, kad spēkā stājās likuma

grozījumi, tas ir, ar 2015.gada 1.janvāri. Tādējādi uz tiesiskajām attiecībām, kuras ir pastāvējušas un izbeigtas pirms 2015.gada 1.janvāra, minēto tiesību normu attiecināt nevar.

Tiesības uz kompensāciju par neizmantoto ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu par visu periodu ir tikai tiem darbiniekiem, kuru darba tiesiskās attiecības izbeigtas no 2015. gada 1. janvāra.

Prasītāja ir iesniegusi tiesai Valsts darba inspekcijas 2013.gada 11.jūlija vēstuli Nr. 2013-1275-07/279 (lietas 15.lapa), kurā prasītājai bez izpētes un administratīvā pārkāpuma procesa rezultāta ir norādīts, ka Valsts darba inspekcija dos rīkojumu darba devējam izmaksāt kompensāciju par 22 atvaļinājuma dienām, kam tiesa nevar piekrist, un ko ir labojusi pati Valsts darba inspekcija savā 2013.gada 24 .jūlija vēstulē Nr. 2013-12JS-07/308 (lietas 16.lapa).

Atbildētājs lietā ir iesniedzis Administratīvā pārkāpuma protokolu AM Nr.020157, kas sastādīts 2013.gada 10.jūlijā (lietas 28.-29.lapa). Savukārt, 2013.gada 24.jūlijā Valsts Darba inspekcija pieņēmusi lēmumu Nr. 1067-2013-002, par lietvedības izbeigšanu administratīvā pārkāpuma lietā, kur konstatēts maznozīmīgs pārkāpums lietā, proti, darba devējs nav izmaksājis /pers. C/ viņai pienākošās summas 2013.gada 31.maijā, kas bija pēdējā /pers. C/ darba diena, bet gan 2013.gada 3.jūnijā, citi pārkāpumi nav konstatēti (lietas 30.-31.lapa), minētais lēmums nav apstrīdēts un stājies likumīgā spēkā.

Savukārt, Latvijas Republikas Labklājības ministrijas vēstuli, kurā nav norādīts tās sagatavošanas datums, tiesa nevērtē kā pierādījumu Civilprocesa likuma 94.panta izpratnē, jo tā nav attiecināma uz konkrētās Darba tiesību normas spēkā esamību laikā, tai ir tikai starpresoru saziņas nozīme, bet viedokli nevar vērtēt, piešķirot tam pierādījuma spēku un attiecināmību (lietas 17.-20.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 1. punktu prasītāja no tiesas izdevumu samaksas ir atbrīvota.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 93., 97., 193., 195., tiesa

nosprieda:

/pers. C/, personas kods /personas kods/, maza apmēra prasību par naudas piedziņu (atvaļinājuma komapensāciju) pret SIA "Dobeles Namsaimnieks" reģistrācijas Nr. 48503021348, noraidīt pilnībā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2016.gada 25.aprīļa, Zemgales apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Dobeles rajona tiesā.

Tiesnese R. Krasovska